

מעדותה של ליליאן סולקוביץ' על חיסול גטו לודז' והגירוש למחנות

סולקוביץ' ליליאן, ילידת בז'יני (Brzeziny), פולין, 1930.

במאי 1940 גורשה העדה לגטו שהוקם בעיר. אחותה גורשה בשנת 1942 למחנה ההשמדה חלמנו, שם נרצחה. ב-19 במאי 1942 אולצו העדה ומשפחתה לעבור לגטו לודז', שם עבדה בבית מלאכה. עם חיסול הגטו ב-1944 עם מגטו לודז' היא נשלחה לאושוויץ, הופרדה מאימה וגורשה למחנה הריכוז ברגן-בלזן (Bergen-Belsen) שבגרמניה. לאחר כשבעה שבועות הועברה העדה למחנה סלצוודל (Salzwedel). באפריל 1945 שוחררה ע"י הצבא האמריקאי, ובשנת 1949 עלתה למדינת ישראל.

אנחנו מגיעים לגירוש מגטו לודז'. אנחנו כבר ידענו שמגיע חיסול של גטו לודז'. על אושוויץ לא שמענו מעולם. ולאנשים שבאו מרצונם לתחנת הרכבת בגטו לודז', נתנו לחם שלם וריבה. וכל אלה שהיו - כולנו היינו כל כך רעבים, שבשבילנו לאכול כמות גדולה של לחם זו כבר היתה חוויה שהיה כדאי לבוא לתחנת הרכבת. והרבה אנשים חשבו ששום דבר גרוע יותר לא יכול לצפות לנו חוץ מגטו לודז', וכבר לא היה מקום שפחדנו ממנו...

ללא ספק היו בגטו לודז' אנשים שידעו משהו על ההשמדה, אפילו אם לא דיברו על כך, ואלה היו גם חברים שלי, והם עשו מאמץ לשכנע אותי, וביקשו שאנסה לשכנע את הורי להישאר בגטו לודז', להימנע מגירוש. אמרתי להם את זה, והחברים שלי אפילו הבטיחו סיוע במקלט.

ש. את מדברת על חיסול הגטו, בסוף?

ת. כן כן. והורי, אני לא יודעת אם התייחסו לזה או לא התייחסו, האמת היא שאנחנו לא יכולנו להימנע מגירוש, בגלל השיטה שבה עבדו הגרמנים, מפני שהם עשו את זה רובע אחרי רובע. לפנות בוקר הם פשוט מאוד סגרו רובע שבו גרנו, ואבי אפילו הספיק ללכת לעבודה. הוא ידע שזה סגור, אבל הוא היה מנהל משרד, וזה היה משרד האספקה, והוא היה צריך להוציא את התלושים למרק שהעובדים קיבלו באותו יום, ובגלל שהם היו אנשים כאלה מסודרים, הוא הרגיש התחייבות ללכת לעבודה, ואמי ואני נשארנו בדירה, וכפי שאמרתי, סגרו את הרובע, ולא היתה לנו ברירה, אלא לנסוע בעגלות לתחנת הרכבת.

שמעתי לאחר מכן, כשכבר הייתי בברגן בלזן (Bergen Belsen), שאבי כשהוא שמע שלקחו אותנו לתחנת הרכבת גם הוא בא לתחנת הרכבת, והגיע באותה רכבת לאושוויץ.

ש. ואתם לא ידעתם?

ת. לא, אמי ואני לא ידענו. שאר המשפחה היו אתנו באותו קרון גם סבא שלי וסבתא, שתי דודות ובת דודה, וגם עוזרת יהודיה שנשארה אתנו אחרי שאחותה נפטרה מטיפוס.

ש. אתם חשבתם שנוסעים לאן?

ת. כולם דיברו שנגיע לאיזה מחנה עבודה, ואמי אפילו אמרה לי שאם ישאלו אותי מה המקצוע שלי, שאני אגיד שאני תופרת. זה הדאיג אותי, כי לא ידעתי לתפור, אבל היא הבטיחה שכבר יעזרו לנו, ושהעיקר שנישאר יחד. כך קבענו. אבל אמי בכל זאת היתה פסימית, כשהיא ראתה מי נמצא באותו קרון, היא החליטה שזה לא חומר למחנה עבודה. אבל לחשוב על משהו אחר - אנחנו לא שמענו על מחנות השמדה, ואם סיפרו סיפורי זוועה, אז לא בצורה כה מאורגנת, לא דבר דומה לאושוויץ. לא יכולנו לדמיין לנו דבר כזה, פשוט לא ידענו.

מקור: ארכיון יד ושם 0.3/6888